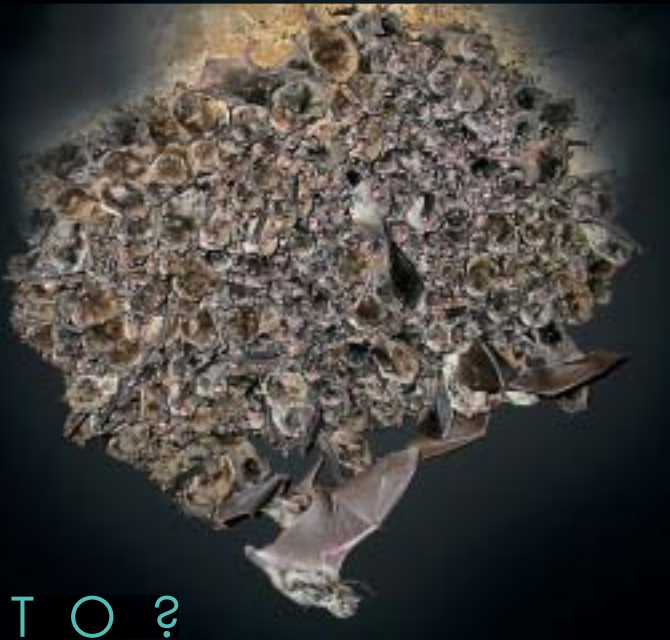

KRŠKIH RIJEKA KOJIMA BORAVI ANKA OVE VRSTE!

Porodiljska kolonija dugonogog šišmiša / Snimio: L. Vuković

T O ?

Najbrojnije porodiljske kolonije dugonogog šišmiša obitavaju u toplim špiljama mediteranskog krša. Zaštitom dugonogog šišmiša zapravo štitimo kvalitetu života nas samih, velikog broja drugih špiljskih životinja, poput čovječje ribice, pa čak i 7 drugih vrsta šišmiša koji u špiljama mogu obitavati zajedno s njim.

Podzemna fauna (s lijeva na desno)
Onychiurus sp. – skokun / Snimio: R. Ozlmec
Sphaeromides sp. – vodena babura / Snimio: B. Jalžić
Neobisium sp. – lažištipavac / Snimio: R. Ozlmec
Tilhanetes sp. – kopnena babura / Snimio: R. Ozlmec

KAKO SE MOŽETE UKLJUČITI U ZAŠTITU ŠIŠMIŠA?

U Hrvatskoj postoji vjerojatno više od 8 000 speleoloških objekata, a vrlo je mali broj ljudi koji se bave proučavanjem i zaštitom špiljske faune, stoga:

UKLJUČITE SE – DOJAVITE – NAZOVITE!

Ulazite li u špilje živite ili radite u njihovoj blizini ili u nekom od zaštićenih područja Hrvatske, važno je samo...

PROSLIJEDITI PODATAK O NALAZU ŠIŠMIŠA!

KOME PROSLIJEDITI PODATKE:

Hrvatsko biospeleološko društvo
www.hbsd.hr
sismisi@hbsd.hr
Mob. tel.: 095 8643802 / pon.-pet. od 15-16 sati

PODACI O NALAZU ŠIŠMIŠA:

Ime i prezime: _____

Vaš tel., e-mail adresa: _____

- Vi ste: ☐ speleolog
☐ radite u zaštićenom području (naziv)
☐ ostalo (mještananin, izletnik i sl.)

Ime špilje: _____

Najbliže naseljeno mjesto: _____

Datum ili godišnje doba viđenja šišmiša: _____

- Prisutnost izmeta / guana: ☐ puno
☐ malo

Ime vrste (ukoliko možete procijeniti):

- ☐ veliki potkovnjak
☐ mali potkovnjak
☐ dugokrili pršnjak
☐ dugonogi šišmiš
☐ riđi šišmiš
☐ veliki šišmiš, oštrouhi šišmiš

NE HIBERNIRAJ UKLJUČI SE!

Snimio: D. Pelić

Snimio: D. Hamidović

Snimio: D. Hamidović

Zaštita dugonogog šišmiša uz vašu pomoć!

Projekt "Zaštita dugonogog šišmiša za zaštitu krškog staništa u Hrvatskoj" od 2007. provodi Hrvatsko biospeleološko društvo uz financijsku potporu zaklade Whitley Fund for Nature, Državnog zavoda za zaštitu prirode, Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost i Ministarstva kulture.

Zahvaljujemo na tehničkoj podršci Hrvatskoj elektroprivredi, HEP-HE Mijacka, Hrvatskim vodama, Hrvatskom prirodoslovnom muzeju, Nacionalnom parku Krka, gradu Skradinu i svima koji su do sada sudjelovali u realizaciji projekta.

ČISTE VODE NAŠIH I ZAŠTITA ŠPILJA U PREDUVJETI SU OPST

Z A Š

Dugonogi šišmiš hrani se kukcima koje lovi iznad vode. Većina tih kukaca razvija se u vodama naših krških rijeka. Brojnost ženki s mladima u kolonijama iz špilja uz rijeke pokazatelj je i kvalitete tih voda. Praćenjem brojnosti ove vrste pratimo čitavo stanište krških rijeka i njihove okolice!

Proteus anguinus – čovječja ribica / Snimio B. Jalžić

Š I Š M I Š I U Š P I L J A M A

1. *Myotis capaccinii* / dugonogi šišmiš

Šišmiš srednje veličine čija je boja krzna siva do sivosmeđa. Boravi isključivo u špiljama, zimi i ljeti, i to najčešće podalje od ulaznog dijela. Uz dugokrilog pršnjaka jedna je od najugroženijih vrsta u Hrvatskoj i Europi.

Duljina glave i tijela: 5 cm
Raspon krila: oko 25 cm
Broj šišmiša u koloniji / m²: oko 2000

Snimio: D. Petić

Snimio: G. Polić

3. *Myotis emarginatus* / riđi šišmiš

Snimio: T. Ržounek

Duljina glave i tijela: oko 5 cm
Raspon krila: oko 23 cm
Broj šišmiša u koloniji / m²: oko 2000

Snimio: H. Žučko

Šišmiš srednje veličine čija je boja krzna pretežno riđa. Ljeti kolonije s mladima često borave u ulaznim dijelovima špilja. Ugrožena je vrsta.

5. *Rhinolophus ferrumequinum* / veliki potkovnjak

Snimila: D. Hamidović

Duljina glave i tijela: 6–7 cm
Raspon krila: oko 35 cm

Najveća vrsta potkovnjaka. Na licu ima izraženu kožastu tvorevinu (potkovu). Zimi se omata krilima poput plašta. Mladi primjerci su sivi, a stariji više smeđi. Ugrožena je vrsta. Nešto manje vrste ovog roda *Rhinolophus euryale* / južni potkovnjak i *Rhinolophus blasii* / Blazijev potkovnjak također su ugrožene.

Snimila: D. Hamidović

2. *Miniopterus schreibersii* / dugokrili pršnjak

Snimio: G. Polić

Relativno lako se raspoznaje jer mu male trokutaste uši ne vire iznad krzna, kao kod ostalih vrsta šišmiša. Boravi isključivo u špiljama, i zimi i ljeti. Jedna je od najugroženijih vrsta u Hrvatskoj.

Snimio: G. Polić

Duljina glave i tijela: 5–6 cm
Raspon krila: oko 35 cm
Broj šišmiša u koloniji / m²: oko 2000

4. *Myotis myotis* / veliki šišmiš & *Myotis blythii* / oštrouhi šišmiš

Dvije najveće vrste ovog roda. Vrlo su slični i ponekad ih je teško razlikovati. Boja krzna im je sivosmeđa. Kolonije ženki s mladima zabilježene su uglavnom u početnim dijelovima špilja. Veliki šišmiš nije na popisu ugroženih vrsta Hrvatske, a oštrouhi jest.

Snimio: M. Ercegović

Duljina glave i tijela: 7–8 cm
Raspon krila: oko 40 cm
Broj šišmiša u koloniji / m²: oko 1300

Snimila: D. Hamidović

6. *Rhinolophus hipposideros* / mali potkovnjak

Duljina glave i tijela: oko 4 cm
Raspon krila: oko 20 cm

Snimila: D. Hamidović

Najmanja vrsta potkovnjaka pa je lako prepoznatljiv. Zimi se također omata krilima poput plašta. U Hrvatskoj u špiljama nisu zabilježene veće kolonije. Uglavnom dolazi pojedinačno i to češće zimi. Ugrožena je vrsta.

KAKO SE PONAŠATI U ŠPI LJAMA U KOJIMA BORAVE ŠIŠMIŠI:

Sve vrste šišmiša u Hrvatskoj zaštićene su Zakonom o zaštiti prirode RH. Zakonom je zabranjeno uznemiravanje i ubijanje šišmiša, te uništavanje njihovih skloništa.

- Ne uzimajte šišmiše u ruke i ne dirajte ih! Pogotovo pazite na šišmiše prilikom kretanja kroz uske prolaze u špiljama.
- Ne fotografirajte kolonije šišmiša! Bljeskalice fotografskih aparata mogu ih jako uznemiriti.
- Ne zagrijavajte šišmiše koji hiberniraju, to ih može probuditi! Ne zadržavajte se u uskim špiljskim prostorima jer ih može probuditi čak i vaša tjelesna temperatura.
- Ne osvjetljavajte šišmiše jakim svjetlom! Svjetlost i toplina mogu uznemiriti šišmiše.
- Ne koristite karabidne lampe na mjestima gdje borave šišmiši. Karabidne lampe su osobito nepoželjne zbog topline i dima.
- Ne pušite i ne stvarajte glasne zvukove u špiljama! Svaki jači podražaj može uznemiriti šišmiše.
- U špiljama ne organizirajte zabave, koncerte i posjete koje uključuju velik broj ljudi tijekom zime, odnosno ljeta. Vježbe spašavanja u špiljama također treba izbjegavati.
- Potražite savjet prije kopanja ili miniranja. Eksplozivi mogu uzrokovati probleme, zbog samog praska i zbog popratnih para. Na mjestima gdje borave šišmiši miniranje treba ograničiti na razdoblje kada ih tamo nema.

* Pravila o ponašanju u špiljama prilagođena prema naputcima Bat Conservation Trust, Velika Britanija.